

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/25/2024
Identifikačné číslo spisu: 7611217455
Dátum vydania rozhodnutia: 27.03.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Mario Dubaň
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:7611217455.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Maria Dubaňa a sudkýň JUDr. Aleny Svetlovskej a JUDr. Nory Halmovej v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti DOPABAL s. r. o., Snina, Strojárska 4435, IČO: 36 508 578, zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Gdovinom, Humenné, Brestovská 2841/112, proti žalovaným 1/ Y. S., narodenému XX. U. XXXX, S., K. O. XXXX/X, zastúpenému advokátom JUDr. Jurajom Lukáčom, Poprad, Námestie sv. Egídia 11/6, 2/ Groupama Garancia Biztosító Zrt., Budapest, Erzsébet királyné útja 1/C, Maďarská republika, 3/ B. O., narodenému XX. P. XXXX, K. G., V. O. XXXX/X, o zaplatenie 14.112,60 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 7C/180/2011, o dovolaniach žalobkyne a žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 12. septembra 2023 sp. zn. 6Co/93/2023, takto

rozhodol:

Dovolania žalobkyne a žalovaného 1/ z a m i e t a.

Žalovaným 2/ a 3/ nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 11. januára 2023 č. k. 7C/180/2011-371 I. uložil žalovanému 1/ a žalovanému 3/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni sumu 12.981,60 eur s 5,05 % úrokom z omeškania ročne od 25. júla 2015 do zaplatenia, a to v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku; II. žalobu voči žalovanej 2/ zamietol; III. návrh žalovaného 1/ na prerušenie konania zamietol; IV. priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/ a 3/ v rozsahu 100 %; V. priznal žalovanej 2/ nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 100 %.

1.1. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že pri dopravnej nehode dňa 15. februára 2010, ktorej vinníkom bol žalovaný 1/, došlo k poškodeniu nákladného motorového vozidla bielej farby vo vlastníctve žalobkyne zn. DAF FA, EČ: W. XXX U.. Vodičom tohto motorového vozidla bol žalovaný 3/, pričom podľa záznamu z ohliadky vozidla bolo zrejmé, že došlo k jeho neopraviteľnému poškodeniu. Uvedené podľa súdu vyplývalo zo záznamu z dopravnej nehody ODI Spišská Nová Ves. Poukázal na to, že

žalobkyňa mala poškodené vozidlo na základe poisťnej zmluvy uzavretej dňa 18. decembra 2008 havarijne poistené u žalovanej 2/ a žalovaný 3/ bol v čase vzniku dopravnej nehody vodičom nákladného vozidla vo vlastníctve žalobkyne. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že žalovaný 1/ a žalovaný 3/ boli v rámci trestného konania uznaní vinnými zo zločinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona na rovnakom skutkovom základe, ktorý spočíval v tom, že žalovaný 1/ a žalovaný 3/ po predchádzajúcej vzájomnej dohode zinscenovali dopravnú nehodu medzi osobným motorovým vozidlom zn. AUDI A4, čiernej farby, EČ: S. XXX U., vodičom ktorého bol Y. S. a nákladným motorovým vozidlom zn. DAF FA, bielej farby, EČ: W. XXX U. prevážajúcim náklad keramiky, vodičom ktorého bol B. O. tak, že poškodili pravú bočnú časť osobného motorového vozidla AUDI i prednú ľavú časť nákladného motorového vozidla DAF FA, ktoré poškodenie malo preukázať stret týchto vozidiel a následne B. O. spustil nákladné motorové vozidlo aj s nákladom keramiky mimo vozovku po spádnicu dole zrazom, kde sa prevrátilo, pričom došlo k poškodeniu vozidla, čím spôsobili škodu pre jeho vlastníka - žalobkyňu.

1.2. Zaoberajúc sa vznesenou námietkou nedostatočnej aktívnej legitimácie žalobkyne poukázal na kúpnu zmluvu predloženú žalobkyňou zo dňa 15. februára 2010, uzavretú medzi spoločnosťou DOPABAL s. r. o. a spoločnosťou DYMO s. r. o., konkrétne na čl. 3.2 a 4.2 zmluvy, na výpoveď konateľa spoločnosti DOPABAL s. r. o. Antona Plutu, na technický preukaz k danému motorovému vozidlu, ale najmä na výrok z trestných rozhodnutí, kde súd odkázal poškodenú spoločnosť DOPABAL s. r. o. (žalobkyňu) s nárokom na náhradu škody na civilný proces, z ktorých jednoznačne vyplynulo, že výlučným vlastníkom nákladného motorového vozidla zn. DAF FA, EČ: W. XXX U. v čase dopravnej nehody bola nepochybne žalobkyňa, o čom navyše svedčí aj rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 9C/80/2010 zo dňa 4. apríla 2011, právoplatného dňa 30. apríla 2011, ktorým súd zaviazal žalovanú spoločnosť DYMO s. r. o. vydať vozidlo jeho právoplatnému majiteľovi - spoločnosti DOPABAL s. r. o. s tým, že havarované motorové vozidlo bolo v čase nehody preukázateľne vo vlastníctve žalobkyne, čím je daná aktívna legitimácia žalobkyne v konaní.

1.3. Súd prvej inštancie po citácii ustanovení § 420 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) konštatoval, že žalovaní 1/ a 3/ sú v konaní pasívne vecne legitimovaní, nakoľko obaja boli právoplatne odsúdení za zločin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, a to na rovnakom skutkovom základe. S poukazom na uvedené nevyplývalo, kto a v akom rozsahu z páchatel'ov daného skutku spôsobil škodu na motorovom vozidle vo vlastníctve žalobkyne, ale vyplývalo to, že sa na tomto skutku obaja dohodli a rozhodli sa ho spáchať spoločne, a to úmyselným, vopred premysleným konaním, čím spôsobili škodu na majetku žalobkyne spočívajúcu v neopraviteľnom poškodení motorového vozidla, za ktorú zodpovedajú s ohľadom na spolupáchatel'stvo spoločne a nerozdielne. Zodpovednosť žalovaných neposudzoval podľa svojej účasti, keďže bolo podľa názoru konajúceho súdu bezpredmetné, v akom rozsahu vznikla škoda pri náraze motorového vozidla zn. AUDI do motorového vozidla zn. DAF, nakoľko žalovaní spoločným konaním úmyselne po vzájomnej dohode poškodili havarované vozidlo. Zároveň poukázal na ustanovenie § 193 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), z ktorého vyplýva, že je viazaný rozhodnutím okrem iného aj príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin postihnutelný podľa osobitného predpisu a o tom, kto ho spáchal. Súd poukázal na znenie skutkovej vety odsudzujúcich súdnych rozhodnutí, ktorými boli žalovaní 1/ a 3/ uznaní vinnými z trestného činu poškodzovania cudzej veci a ktorý spáchali spoločným vopred premysleným úmyselným konaním, t. j. ako spolupáchatelia a za spôsobenú škodu vo výške 13.356 eur zodpovedajú spoločne a nerozdielne, na základe čoho uložil povinnosť žalovaným 1/ a 3/ zaplatiť žalobkyňi náhradu škody vo výške požadovanej žalobkyňou, a to 12.981,60 eura spoločne a nerozdielne.

1.4. Žalobu voči žalovanej 2/ zamietol ako nedôvodnú, pričom sa stotožnil s obranou žalovanej 2/, že došlo k úmyselnému spôsobeniu škody na motorovom vozidle žalobkyne, nejednalo sa o náhodnú poisťnú udalosť, tak ako to má na mysli § 788 ods. 1 OZ. K argumentácii žalobkyne, že z jej pohľadu je irelevantné, či k poisťnej udalosti došlo vplyvom poveternostných podmienok, prípadne aj úmyselnou činnosťou, súd prvej inštancie uviedol, že takáto argumentácia je vzhľadom na zistený skutkový stav nesprávna a nemá oporu v citovaných zákonných ustanoveniach. Z trestných rozhodnutí je zjavné, že v

danom prípade nešlo o náhodnú poistnú udalosť, ale o vopred premyslený trestný čin, následkom ktorého došlo k poškodeniu motorového vozidla vo vlastníctve žalobkyne. Uzavrel, že tak neboli naplnené základné podmienky uvedené v § 788 ods. 1 OZ. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a 2 CSP.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne a žalovaného 1/ rozsudkom z 12. septembra 2023 sp. zn. 6Co/93/2023 rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku I. a vo výroku IV. vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným 1/ a vo výroku II. a vo výroku V. vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovanou 2/ potvrdil; odvolanie žalovaného 1/ proti výrokom II., III. a V. odmietol a zároveň vyslovil, že (i) žalovaná 2/ má proti žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu a (ii) žalobkyni a žalovanému 1/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

2.1. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o dôvodnosti uplatneného nároku vo vzťahu k žalovanému 1/ a v zhode so súdom prvej inštancie zaujal názor, že je daná pasívna legitímácia žalovaného 1/ v spore, pričom pri výške škody, na ktorú bol žalovaný 1/ zaviazaný, súd prvej inštancie správne aplikoval ustanovenie § 438 ods. 1 OZ. Rovnako sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu o nedostatku pasívnej legitímácie žalovanej 2/ v spore, v dôsledku čoho súd rozhodol vecne správne, ak žalobu voči žalovanej 2/ zamietol. Dodal, že z odôvodnenia prvoinštančného rozsudku jednoznačne vyplýva úvaha súdu, na základe ktorej dospel k vyššie uvedenému záveru s poukazom na zistený skutkový stav a príslušné zákonné ustanovenia, ktoré aplikoval v prejednávanej veci a odôvodnenie rozsudku dáva odpoveď na všetky odvolacie námietky žalobkyne, ako aj žalovaného 1/, keďže boli už uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie.

2.2. Pokiaľ žalovaný 1/ namietal nedostatok aktívnej legitímácie žalobkyne, odvolací súd poukázal na to, že žalobkyňa a spoločnosť DYMO s. r. o. (ako kupujúci) dňa 15. februára 2010 uzavreli kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol predaj nákladného automobilu DAF FA bielej farby EČ: W. XXX U. za kúpnu cenu 16.112,60 eura s DPH, ktorá mala byť uhradená v splátkach, pričom vlastnícke právo kupujúci mal nadobudnúť až po zaplatení poslednej splátky. Prechod vlastníckeho práva k automobilu bol upravený výslovnou v čl. 5 bod 5.3 zmluvy, a to zaplatením poslednej splátky kúpnej ceny. Nakoľko v spore nebolo sporným, že kupujúci uhradil žalobkyni iba jednu splátku, kupujúci nikdy nenadobudol vlastnícke právo k predmetnému automobilu. Táto skutočnosť bola podľa odvolacieho súdu podporená aj inými dôkazmi, napr. technickým preukazom, správou OR PZ v Humennom, ODI v Snine, evidenčnou kartou vozidla a tiež výsledkom trestného konania, kde žalobkyňa ako poškodená a vlastník vozidla bola s nárokom na náhradu škody odkázaná na civilný proces, pričom z trestného spisu a jednotlivých (právoplatných) rozhodnutí vyplynulo, že v čase dopravnej nehody bola nepochybne žalobkyňa vlastníkom poškodeného motorového vozidla. Odvolací súd konštatoval, že prvoinštančný súd pri posúdení aktívnej legitímácie rozhodol vecne správne, ak dospel k záveru, že je daná aktívna legitímácia žalobkyne v spore.

2.3. Odvolaciu námietku žalovaného 1/, že súd prvej inštancie neaplikoval ustanovenie § 438 ods. 2 OZ na prejednanú vec, čím vec nesprávne právne posúdil, odvolací súd neuznal a aproboval úvahy prvoinštančného súdu, že viacerí škodcovia sú v zásade zodpovední za vzniknutú škodu spoločne a nerozdielne, a správne neprihliadal na úpravu delenej zodpovednosti v ustanovení § 438 ods. 2 OZ, a teda na možnosť v odôvodnených výnimočných prípadoch vylúčiť solidárnu zodpovednosť a rozhodnúť o delenej zodpovednosti viacerých škodcov podľa ich účasti na pôsobení škody. Doplnil, že jeho úvaha o spoločnej zodpovednosti má svoj základ vo výsledkoch trestného konania, podľa ktorých nevyplývalo, kto a v akom rozsahu z páchatel'ov daného skutku spôsobil škodu na motorovom vozidle vo vlastníctve žalobkyne, ale vyplývalo to, že sa na takomto skutku obaja dohodli, rozhodli sa ho spáchať spoločne, a to úmyselným, vopred premysleným konaním, čím spôsobili škodu na majetku žalobkyne spočívajúcu v neopraviteľnom poškodení motorového vozidla v jej vlastníctve, za ktorú zodpovedajú s ohľadom na spolupáchateľstvo spoločne a nerozdielne. Odvolací súd v tejto súvislosti uzavrel, že v prvoinštančnom rozhodnutí preto neabsentujú právne úvahy o možnosti aplikácie delenej zodpovednosti podľa § 438 ods. 2 OZ, pričom súd svoje rozhodnutie opieral o rozhodnutie Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 3T/88/2013 z 10. júla 2020 (ohľadne žalovaného 1/) a správne zohľadnil aj výrok súdu, kde bola

stanovená práve solidárna zodpovednosť (teda neuplatnila sa delená zodpovednosť). Súd zároveň reflektoval na skutočnosť, že žalovaný 3/ bol trestným rozkazom a žalovaný 1/ rozsudkom uznáni za vinných, že spoločným konaním poškodili cudziu vec a spôsobili tak na cudzom majetku značnú škodu, čím spáchali zločin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, 3 písm. a) Trestného zákona vo forme spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Odvolací súd nepovažoval za dôvodné opätovne vyhodnocovať mieru účasti jednotlivých žalovaných na predmetnom skutku, nakoľko viazaný právoplatným rozhodnutím príslušného orgánu o tom, že bol spáchaný trestný čin postihnutelný podľa osobitných predpisov a o tom, kto ho spáchal (§ 193 CSP) aj odvolací súd vychádzal zo záverov rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 3T/88/2013 z 10. júla 2020 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7To/21/2021 z 27. mája 2021 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Tdo/92/2021 z 13. januára 2022, kde bolo jednoznačným spôsobom kvalifikované konanie žalovaných ako spoločné konanie vo forme spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, to všetko bez ohľadu na to, či so závermi rozhodnutí v trestnom konaní žalovaný 1/ súhlasil.

2.4. Námietku žalobkyne, že súd nesprávne vyhodnotil nedostatok pasívnej legitímácie žalovanej 2/, odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú, pretože žalobkyňa a žalovaná 2/ (jej právny predchodca) v poisťovnej zmluve havarijné poistenie motorového vozidla z 18. decembra 2008 si dohodli základné poistenie pre prípad poistného rizika - havária a živel a doplnkové poistenie - pre prípad odcudzenia vozidla, pričom poistné podmienky, ktoré by mali byť súčasťou zmluvy a mali by konkretizovať a špecifikovať, z ktorých poistných udalostí vznikne právo na plnenie a aké sú prípady výluky z poistenia, neboli súčasťou súdneho spisu. Pri charakterizácii poistného rizika - havárie tak súd mohol vychádzať iba zo zákonného ustanovenia § 788 ods. 1 OZ, v zmysle ktorého sa poisťiteľ zaväzuje poskytnúť plnenie, ak nastane náhodná udalosť v zmluve bližšie určená, teda v danom prípade náhodná udalosť havárie motorového vozidla. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na to, že rozsiahlym znaleckým dokazovaním v trestnom konaní bolo ustálené, že havária vozidla DAF nebola udalosťou náhodnou (bez ohľadu na to, že nastala mimo vôle žalobkyne ako vlastníka vozidla), ale došlo k nej po predchádzajúcej vzájomnej dohode medzi žalovaným 1/ a žalovaným 3/, ktorí zinscenovali dopravnú nehodu medzi osobným motorovým vozidlom zn. AUDI A4 a nákladným motorovým vozidlom DAF FA, čo vyplynulo z právoplatných rozhodnutí v trestnom konaní. Charakteristika udalosti - havárie ako nie náhodnej udalosti vyplynula nielen zo skutkovej podstaty trestného činu, za ktorý boli obaja obžalovaní odsúdení, ale aj zo znaleckého dokazovania vykonaného v trestnom konaní. Znaleckým dokazovaním bolo bezpečne preukázané, že k pádu vozidla do priekopy došlo v dôsledku premyslenej korekcie riadenia vodičom - žalovaným 3/. Námietku žalobkyne, že nešlo o premyslený trestný čin žalobkyne ale žalovaných 1/ a 3/, odvolací súd vyhodnotil ako irelevantnú, nakoľko pojem náhodnej udalosti sa viaže na udalosť ako takú vo vzťahu k predmetu poistenia. Znaleckým dokazovaním bolo pritom preukázané, že k stretu vozidiel - havárii nedošlo náhodne, čím nebol naplnený základný atribút ustanovenia § 788 ods. 1 OZ. Na základe uvedeného odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie rozhodol vecne správne, ak dospel k záveru, že nie je daná pasívna legitímácia žalovanej 2/ a z uvedeného dôvodu žalobu voči žalovanej 2/ zamietol.

2.5. Odvolací súd napokon odmietol odvolanie žalovaného 1/ smerujúce proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 386 písm. c) CSP ako neprípustné. Pokiaľ išlo o jeho odvolanie proti výroku, ktorým súd žalobu voči žalovanej 2/ zamietol a výroku, ktorým súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovanou 2/, odvolací súd konštatoval, že žalovaný 1/ nie je osobou oprávnenou na podanie odvolania, z ktorého dôvodu odvolanie žalovaného 1/ v tomto rozsahu odmietol podľa § 386 písm. b) CSP. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný 1/ (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie (I.), a to s poukazom na ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Ohľadom dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP uviedol, že oba sudy sa s námietkou nedostatku aktívnej legitímácie žalobkyne vysporiadali poukázaním na také dôvody, ktoré sú protirečivé,

popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky a sú zjavne jednostranné. Namietal, že oba sudy aktívnu vecnú legitimitáciu žalobkyne postavili na otázke vlastníctva vozidla a nebrali na zreteľ vlastníkom zmluvne prejavenu vôľu vyplývajúcu zo znenia čl. 3.2 a 4.2 kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalobkyňou a spoločnosťou DYMO s. r. o. Dodal, že žiaden zo súdov sa nevysporiadal s jeho argumentom, že síce vlastníkom poškodeného vozidla je žalobkyňa, ale táto podpisom platnej kúpnej zmluvy previedla zodpovednostné vzťahy na spoločnosť DYMO s. r. o., a preto nie je aktívne legitimovanou osobou na uplatnenie uvedeného nároku voči žalovaným 1/ až 3/, pretože touto je v zmysle znenia čl. 3.2 a 4.2 spoločnosť DYMO s. r. o.

3.2. Dovolateľ tiež kritizoval odvolací súd, že sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu riešením právnej otázky zmluvného dojednania odlišného zodpovednostného vzťahu od zákonného nároku vlastníka na náhradu škody. V tejto súvislosti uviedol, že prípad poškodenia/zničenia vozidla si totiž zmluvné strany dojednali spôsobom odlišným od právneho režimu, aký by na tento predmet platil zo zákona pri prevode s výhradou vlastníckeho práva. Tento odlišný spôsob pritom spočíval v povinnosti spoločnosti DYMO s. r. o. uviesť Automobil na svoje náklady do pôvodného stavu. Rovnako odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku výšky škody, na ktorú bol žalovaný 1/ zaviazaný pri aplikácii § 438 ods. 1 OZ. Podľa názoru dovolateľa bol v danom prípade dôvod na aplikáciu ustanovenia § 438 ods. 2 OZ, spočívajúci v záveroch znaleckého dokazovania v trestnom konaní, z ktorých vyplynulo, že dovolateľ nemohol z fyzikálneho hľadiska vozidlo žalobkyne z cesty vytlačiť a spôsobiť tak jeho totálnu škodu. Z uvedeného dôvodu mal za to, že táto okolnosť zakladá v zmysle § 438 ods. 2 OZ odôvodnený prípad, v ktorom by súd mal za splnenia ostatných zákonných podmienok rozhodnúť o odlišnej miere jeho účasti na spôsobení škody. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhol, aby dovolací dôvod „vec zrušil a vrátil na ďalšie konanie“.

4. Žalobkyňa sa k podanému dovolaniu (I.) písomne nevyjadrila.

5. Proti vyššie uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie (II.) aj žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“), ktoré odôvodnila poukazom na ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a), resp. b) CSP. Mala za to, že odvolací súd sa nijako nevysporiadal s námietkami uvedenými žalobkyňou v odvolaní a len sa stotožnil s právnym závermi súdu prvej inštancie, na základe čoho potvrdil prvoinštančný rozsudok. Ďalej uviedla, že záver odvolacieho súdu, podľa ktorého pojem náhodnej udalosti sa viaže na udalosť ako takú vo vzťahu predmetu poistenia, nepovažuje za správny, nakoľko je nevyhnutné zaoberať sa tým, či šlo o náhodnú udalosť vo vzťahu k poistenému, ktorý bol vlastníkom motorového vozidla, na ktorom bola spôsobená škoda. Považovala za nevyhnutné zohľadniť skutočnosť, že nešlo o premyslený trestný čin žalobkyne ale žalovaných 1/ a 3/. Nemôže byť na jej ťarchu, že škoda, ktorá vznikla na predmetnom motorovom vozidle, bola spôsobená úmyselným konaním pre ňu neznámych osôb. Odvolací súd sa teda podľa názoru dovolateľky žiadnym spôsobom nevysporiadal s námietkami žalobkyne v podanom odvolaní a vlastne sa len stotožnil s odôvodnením a závermi súdu prvej inštancie a to bez akéhokoľvek odôvodnenia. V tejto súvislosti konštatovala, že odvolací súd nerešpektoval jej právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Dovolateľka ďalej namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, resp. ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, pokiaľ išlo o výklad pojmu náhodnej udalosti a vylúčenia náhodnosti v prípade úmyselného zavinenia treťou osobou. V tomto kontexte uviedla, že ako poistená tejto udalosti nemohla za žiadnych okolností predísť a pre ňu bola bez akýchkoľvek pochybností udalosťou náhodnou. Z uvedeného dôvodu mala nárok na zaplatenie poistného plnenia od žalovanej 2/, s predchodcom ktorej mala uzatvorenú poistnú zmluvu. Vzhľadom na uvedené navrhla, aby dovolací súd rozhodnutia nižších súdov v napadnutom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. K podanému dovolaniu (II.) sa vyjadrila spoločnosť Union poisťovňa, a. s., ktorá uviedla, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu považuje za správny, pričom právo na spravodlivý súdny proces bolo v konaní zachované. Pokiaľ išlo o výklad pojmu „náhodná udalosť“, podľa jej názoru sudy vychádzali z ustálenej praxe, pričom zohľadňovali individuálnosť daného prípadu. Preto navrhla, aby

dovolací súd podané dovolanie zamietol ako nedôvodné.

7. Žalovaní 1/ a 3/ sa k podanému dovolaniu (II.) písomne nevyjadrili.

8. V prejednávanej veci teda smerujú proti rozsudku odvolacieho súdu dve dovolania (žalobkyne a žalovaného 1/), ktorých prípustnosť bolo potrebné posudzovať osobitne.

9. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

12. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

13. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

I.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného 1/ je potrebné zamietnuť.

16. Žalovaný 1/ vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietal

nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, najmä vo vzťahu k jeho odvolacej námietke ohľadom nedostatku aktívnej legitímácie žalobkyne.

17. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

18. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

19. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

20. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP), a preto ho nemožno považovať za nedostatočne odôvodnené či nepreskúmateľné. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené, aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu je zrejmé, na základe čoho v zhode so súdom prvej inštancie vyhovel žalobe žalobkyne a zaviazal žalovaných 1/ a 3/ k spoločnému a nerozdielnemu plneniu v prospech žalobkyne.

20.1. Odvolací súd sa v odôvodnení v úvode explicitne stotožnil so závermi prvoinštančného súdu ohľadom dôvodnosti žaloby, danosti pasívnej legitímácie žalovaného 1/, aplikácie § 438 ods. 1 OZ pri posudzovaní zodpovednosti za škodu a tiež nedostatku pasívnej legitímácie žalovanej 2/ v spore. Následne náležite zaoberajúc sa nedostatkom aktívnej legitímácie žalobkyne poukázal na znenie kúpnej zmluvy (najmä čl. 3 bod 3.2, čl. 4 bod 4.2 a čl. 5 bod 5.3), ktorú uzavreli žalobkyňa a spoločnosť DYMO s. r. o. dňa 15. februára 2010, predmetom ktorej bol predaj nákladného automobilu DAF FA bielej farby EČ: W. XXX U. za kúpnu cenu 16.112,60 eura s DPH, ktorá mala byť uhradená v splátkach, pričom vlastnícke právo kupujúci (spoločnosť DYMO s. r. o.) mal nadobudnúť až po zaplatení poslednej splátky. Vychádzajúc z jej zmluvných ustanovení odvolací súd konštatoval, že zmluvné strany si v nich síce upravili povinnosť kupujúceho uviesť automobil do pôvodného stavu, avšak iba v prípade odstúpenia od zmluvy a to konkrétne pred odstúpením od zmluvy. V tejto súvislosti poukázal na to, že v prejednávanej spore nebolo spornou skutočnosťou, že k odstúpeniu kupujúceho od zmluvy nedošlo, preto aplikáciu zmluvného ustanovenia bod 3.2 nepovažoval za náležitú a z toho dôvodu uvedené ustanovenie nemalo akýkoľvek vplyv na aktívnu legitímáciu žalobkyne. Dodal, že podľa bodu 4.2 si zmluvné strany upravili prechod rizík spojených s nebezpečenstvom náhodnej škody a náhodného zhoršenia technického stavu automobilu v spojení s prevzatím automobilu, avšak toto zmluvné dojednanie neupravovalo prechod vlastníckeho práva. Odvolací súd považoval za právne významné, že prechod vlastníckeho práva k automobilu bol upravený výslovne v čl. 5 bod 5.3 zmluvy, a to zaplatením poslednej splátky kúpnej ceny. Nakoľko v spore nebolo sporným, že kupujúci uhradil žalobkyňi iba jednu splátku, odvolací súd konštatoval, že kupujúci nikdy nenadobudol vlastnícke právo k predmetnému automobilu, pričom táto skutočnosť bola podporená aj inými dôkazmi a to najmä technickým preukazom, v ktorom sa eviduje vlastnícky a užívateľský stav, a to orgánom na to kompetentným a vyplývalo to aj zo správy OR PZ v Humennom, ODI v Snine zo dňa 26. januára 2012 a evidenčnej karty vozidla zo dňa 31. januára 2012. Tieto závery boli podľa odvolacieho súdu podporené aj výsledkom trestného konania, kde žalobkyňa ako poškodená a vlastníčka vozidla bola s nárokom na náhradu škody odkázaná na civilný proces, pričom z trestného spisu a jednotlivých (právoplatných) rozhodnutí vyplynulo, že v čase dopravnej nehody bola nepochybne žalobkyňa vlastníkom poškodeného motorového vozidla. Navyše poukázal aj na rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 9C/80/2010 zo dňa 4. apríla 2011, z ktorého vyplynula pre spoločnosť DYMO s. r. o. povinnosť vydať sporné motorové vozidlo majiteľovi - žalobkyňi. Na základe uvedeného sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v spore je daná aktívna legitímácia žalobkyne.

20.2. Odvolací súd následne reflektujúc odvoláciu námietku žalovaného 1/, že súd prvej inštancie neaplikoval ustanovenie § 438 ods. 2 OZ na prejednávajúcu vec, s poukazom na výklad predmetných ustanovení a rozdiel medzi delenou a solidárnou zodpovednosťou konštatoval, že súd prvej inštancie vychádzal zo správnej úvahy, že viacerí škodcovia sú v zásade zodpovední za vzniknutú škodu spoločne a nerozdielne, a správne neprihliadal na úpravu delenej zodpovednosti v § 438 ods. 2 OZ. Rovnako považoval za základ takejto úvahy výsledky trestného konania, v rámci ktorého obaja žalovaní 1/ a 3/ boli právoplatne odsúdení za zločin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, a to na rovnakom skutkovom základe, pričom úmyselne spôsobili škodu na vozidle žalobkyne, ktoré bolo pri skutku neopraviteľne poškodené. Vychádzajúc z dokazovania vykonaného v trestnom konaní podľa odvolacieho súdu nevyplývalo, kto a v akom rozsahu z páchatel'ov daného skutku spôsobil škodu na motorovom vozidle vo vlastníctve žalobkyne, ale vyplynulo to, že sa na takomto skutku obaja dohodli, rozhodli sa ho spáchať spoločne, a to úmyselným, vopred premysleným konaním, ktorým spôsobili škodu na majetku žalobkyne spočívajúcu v neopraviteľnom poškodení motorového vozidla vo vlastníctve žalobkyne, za ktorú zodpovedajú s ohľadom na spolupáchateľstvo spoločne a nerozdielne. Odvolací súd dodal, že s ohľadom na to, že došlo k fingovaniu celej nehody, aj žalovaný 1/ je spoluzodpovedný za celú škodu (nielen žalovaný 3/), ktorá bola spôsobená na nákladnom vozidle, a preto diferencovať škodu na vozidle DAF spôsobenú zrážkou na vozidle AUDI od škody spôsobenej po vyvrátení vozidla do priekopy, ako to prezentoval žalovaný 1/, vyhodnotil ako účelové a tendenčné. Odvolací súd napokon jasne zdôvodnil, prečo nepovažoval za dôvodné opätovne vyhodnocovať mieru účasti jednotlivých žalovaných na predmetnom skutku, keď poukázal na jeho viazanosť právoplatným rozhodnutím príslušného orgánu o tom, že bol spáchaný trestný čin

postihnuteľný podľa osobitných predpisov a o tom, kto ho spáchal (§ 193 CSP), a preto vychádzal zo záverov rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 3T/88/2013 z 10. júla 2020 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7To/21/2021 z 27. mája 2021 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5Tdo/92/2021 zo dňa 13. januára 2022, kde bolo jednoznačným spôsobom kvalifikované konanie žalovaných 1/ a 3/ ako spoločné konanie vo forme spolupáchateľstva.

20.3. Odvolací súd sa napokon dôsledne vysporiadal aj s odvolacou námietkou žalobkyne, že súd nesprávne vyhodnotil nedostatok pasívnej legitímácie žalovanej 2/ v spore. V prvom rade poukázal na uzavretú poisťovnú zmluvu medzi žalobkyňou a žalovanou 2/, ktoré zmluvné strany si dojednali havarijné poistenie motorového vozidla v rozsahu základného poistenia pre prípad poistného rizika - havária a živel a doplnkového poistenia - pre prípad odcudzenia vozidla, pričom dodal, že poistné podmienky, ktoré by mali byť súčasťou zmluvy a mali by konkretizovať a špecifikovať, z ktorých poistných udalostí vznikne právo na plnenie a aké sú prípady výluky z poistenia, neboli súčasťou súdneho spisu. Odvolací súd preto v zhode s prvoinštančným súdom konštatoval, že pri charakterizácii poistného rizika - havárie tak bolo možné vychádzať iba zo zákonného ustanovenia § 788 ods. 1 OZ, v zmysle ktorého sa poistiteľ zaväzuje poskytnúť plnenie, ak nastane náhodná udalosť v zmluve bližšie určená, teda v danom prípade náhodná udalosť havárie motorového vozidla. V tejto súvislosti sa venoval pojmu „náhodnosť“, ktorý definoval ako viažuci sa na udalosť ako takú vo vzťahu k poistenému vozidlu. Uviedol, že ak teda došlo k havárii vozidla, bolo potrebné skúmať, či daná havária vozidla, teda jeho poškodenie alebo zničenie, bolo v príčinnej súvislosti s náhodnou udalosťou, ktorá vznikla nečakane mechanickým nárazom alebo stretom s iným motorovým vozidlom. V nadväznosti na to odvolací súd poukázal na rozsiahle znalecké dokazovanie v trestnom konaní, v rámci ktorého bolo ustálené, že havária vozidla DAF nebola udalosťou náhodnou (bez ohľadu na to, že nastala mimo vôle žalobkyne ako vlastníka vozidla), ale došlo k nej po predchádzajúcej vzájomnej dohode medzi žalovaným 1/ a žalovaným 3/, ktorí zinscenovali dopravnú nehodu medzi osobným motorovým vozidlom zn. AUDI A4 a nákladným motorovým vozidlom DAF FA. Charakteristika udalosti - havárie ako nie náhodnej udalosti vyplynula podľa odvolacieho súdu nielen zo skutkovej podstaty trestného činu, za ktorý boli obaja obžalovaní odsúdení, ale aj zo znaleckého dokazovania vykonaného v trestnom konaní. Námietku žalobkyne, že nešlo o premyslený trestný čin žalobkyne ale žalovaných 1/ a 3/, vyhodnotil ako irelevantnú, nakoľko pojem náhodnej udalosti sa viaže na udalosť ako takú vo vzťahu k predmetu poistenia a znaleckým dokazovaním bolo preukázané, že k stretu vozidiel - havárii nedošlo náhodne, čím nebol naplnený základný atribút ustanovenia § 788 ods. 1 OZ. Odvolací súd preto aj v časti posúdenia danosti pasívnej legitímácie žalovanej 2/ dospel k záveru o vecnej správnosti prvoinštančného rozsudku v namietanej časti.

20.4. Na základe uvedeného možno konštatovať, že odvolací súd neopomenul vziať do úvahy žiadnu z (rozhodných) namietaných skutočností v odvolaní (odvolaniach), či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, z uvedeného je zrejmé, z akých dôvodov sa odvolací súd stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, či už v otázke aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne, posúdenia miery účasti žalovaných 1/ a 3/ na spôsobení škody, či pasívnej legitímácie žalovanej 2/ a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že strana sporu sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

21. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a

právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Neostáva preto nič iné, než konštatovať, že v prejednávanej veci boli z tohto pohľadu odvolacím súdom splnené ústavnoprávne nároky kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

22. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný 1/ neopodstatnene namieta, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP].

23. Žalovaný 1/ prípustnosť svojho dovolania vyvodzoval aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

24. Dovolací súd vo vzťahu k označenému dovolaciemu dôvodu zdôrazňuje, že ustanovenie § 432 ods. 2 CSP uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Uvedené ustanovenie je nutné vykladať v súvislosti s § 421 ods. 1 CSP zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

25. Dovolateľ mal za to, že odvolací súd nesprávne posúdil otázky (aplikujúc výkladové pravidlo uvedené v ustanovení § 124 ods. 1 CSP) i/ aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne a ii/ spoločnej zodpovednosti žalovaných 1/ a 3/. Podľa jeho názoru sa pri riešení uvedených otázok odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

26. Dovolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Z uvedeného dôvodu dovolací súd z hľadiska prípustnosti dovolania posudzuje (iba) materiálny substrát samotného dovolacieho konania spočívajúci vo vymedzení právnej otázky a predstretí vlastnej argumentácie dovolateľa v zmysle § 432 ods. 2 CSP, súčasne zohľadňujúc vlastnú rozhodovaciu prax (iura novit curia, 4Cdo/11/2021, 8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020).

27. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

28. Dovolateľ vo vzťahu k prvej (i) dovolacej otázke spochybňoval aktívnu legitímáciu žalobkyne s poukazom na zmluvné dojednanie zodpovednostného vzťahu v súvislosti so zničeným motorovým vozidlom (nákladným automobilom DAF FA), ktoré bolo súčasťou obsahu kúpnej zmluvy medzi žalobkyňou a spoločnosťou DYMO s.r.o. (čl. 3.2 a 4.2).

29. Dovolací súd sa s uvedenou argumentáciou dovolateľa nestotožňuje. Vo všeobecnosti platí, že aktívna vecná legitímácia na žalobu na uplatňovanie nárokov na náhradu škody na hnutelnej veci svedčí osobe, ktorá je vlastníkom, držiteľom, alebo inak oprávneným užívateľom predmetnej hnutelnej veci. Pokiaľ teda súdy v danej veci zhodne dospeli k záveru, že vlastníkom predmetného motorového vozidla

v čase dopravnej nehody bola žalobkyňa, ktorý názor považuje aj dovolací súd za správny, žalobkyňa nepochybne bola aktívne vecne legitimovaná v tomto konaní o náhradu škody. Z čl. I. bod 1 a čl. V. spornej kúpnej zmluvy vyplýva, že vlastnícke právo k predmetnému nákladnému automobilu nadobudne kupujúci až po zaplatení poslednej splátky. Keďže v konaní nebolo sporným, že kupujúci uhradil žalobkyni iba jednu splátku, k prevodu vlastníckeho práva zo žalobkyne na spoločnosť DYMO s. r. o. nedošlo. Pokiaľ žalovaný 1/ poukazoval na body 3.2 a 4.2 kúpnej zmluvy, dovolací súd konštatuje, že uvedené zmluvné ustanovenia nemali vplyv na vlastnícke právo žalobkyne k predmetnému vozidlu a tým ani na jej aktívnu legitimáciu v spore.

30. Navyše, dovolací súd podporne poukazuje aj na judikovaný právny názor, že pokiaľ je znakom skutkovej podstaty trestného činu, za ktorý bol žalovaný právoplatne odsúdený, spôsobenie škody, potom si súd rozhodujúci o žalobe poškodeného, ktorý bol so svojím nárokom na náhradu škody spôsobenej takýmto trestným činom odkázaný na občianskoprávne konanie, nemôže vytvoriť vlastný názor na to, či žalobcovi bola spôsobená škoda a kto ju spôsobil. Súd rozhodujúci v občianskoprávnom konaní o náhrade škody spôsobenej trestným činom je totiž viazaný právoplatným odsudzujúcim rozsudkom trestného súdu (jeho výrokovou časťou), a to vo vzťahu k všetkým skutočnostiam, ktoré boli podmienkou odsúdenia páchatel'a za tento trestný čin (k tomu pozri aj sp. zn. 8Cdo/82/2018). V danom prípade z trestných rozhodnutí vyplýva, že konaním žalovaného 1/ a 3/ došlo k poškodeniu vozidla, čím spôsobili škodu pre jeho vlastníka DOPABAL s. r. o. (žalobkyňa). Zároveň trestné súdy odkázali poškodenú spoločnosť DOPABAL s. r. o. (žalobkyňa) s nárokom na náhradu škody na civilný proces, pričom z výrokov ich rozhodnutí vyplynulo, že výlučným vlastníkom nákladného motorového vozidla zn. DAF FA, EČ: W. XXX U. v čase dopravnej nehody bola žalobkyňa. Na dôvažok dovolací súd uvádza, že aj z rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 9C/80/2010 zo 04. apríla 2011, právoplatného 30. apríla 2011, vyplynula pre spoločnosť DYMO s. r. o. povinnosť vydať sporné motorové vozidlo vlastníkov - žalobkyni.

31. Dovolací súd pre úplnosť dodáva, že rozhodnutie sp. zn. 5Cdo/133/2019, od ktorého sa podľa dovolateľa odklonil odvolací súd v prejednávanom prípade, je pre odlišné skutkové a právne okolnosti na prejednávanú vec neaplikovateľné. V uvedenom konaní bola posudzovaná otázka aktívnej vecnej legitimácie v spore o náhradu škody z titulu nesprávneho úradného postupu v prípade nadobudnutia pohľadávky voči dlžníkovi na základe zmluvy o postúpení pohľadávky a s tým súvisiaca otázka, či za danej situácie bolo možné aj v takomto prípade ustáliť existenciu príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody, ak do deja vstúpila ďalšia príčina - zmluva o postúpení pohľadávky.

31.1. Otázkou analógie v skutkovom stave ako predpokladu aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe sa pritom zaoberal Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze č. k. I. ÚS 51/2020 z 9. júna 2020 (ZNaU 24/2020), ktorý judikoval, že „(...) Ak však nejde o analógiu v skutkovom stave, teda o typovo skutkovú podobu, aplikácia skorších súdnych rozhodnutí nie je namieste. Ak najvyšší súd nesprávne vyhodnotí analógiu v skutkovom stave a toto posúdenie má za následok odmietnutie dovolania, ide o porušenie práva na spravodlivý proces.“ Zásada o analógii v skutkovom stave ako nevyhnutného predpokladu aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe je aplikovateľná aj na aktuálne rozhodovanie dovolacieho súdu. Dovolateľom označené rozhodnutie najvyššieho súdu nepredstavuje ustálenú rozhodovaciu prax pre prejednávaný prípad, nakoľko predmetné rozhodnutie neriešilo skutkovo a právne analogickú situáciu, o akú ide v danej veci.

32. Vzhľadom na to, že napadnutým rozhodnutím v otázke aktívnej legitimácie žalobkyne na podanie žaloby na náhradu škody nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu je z hľadiska napadnutého právneho posúdenia správny.

33. Pokiaľ išlo o druhú nastolenú právnu otázku (ii), dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie spoločnej zodpovednosti žalovaných 1/ a 3/, pričom argumentoval, že odvolací súd mal aplikovať ustanovenie § 438 ods. 2 OZ.

34. Podľa § 438 ods. 1 OZ ak škodu spôsobí viac škodcov, zodpovedajú za ňu spoločne a nerozdielne. Podľa ods. 2 v odôvodnených prípadoch môže súd rozhodnúť, že tí, ktorí škodu spôsobili, zodpovedajú za ňu podľa svojej účasti na spôsobení škody.

35. Uvedené ustanovenie upravuje spoločnú zodpovednosť viacerých škodcov, pričom za základné východisko ustanovuje ich pasívnu solidaritu (odsek 1), ktorá môže byť súdom výnimočne zmenená na pomernú (delenú) zodpovednosť (odsek 2). Solidárna zodpovednosť viacerých subjektov za spôsobenú ujmu je podľa Občianskeho zákonníka pravidlom, delená zodpovednosť za spôsobenú ujmu je v zmysle § 438 ods. 2 OZ výnimkou z tohto všeobecného pravidla, a preto ju možno vysloviť len v odôvodnených prípadoch. Kým solidárna zodpovednosť je zákonným východiskovým pravidlom, pomerná alebo delená zodpovednosť je výnimkou z tohto zákonného pravidla, ktorá musí byť náležite odôvodnená (sp. zn. 5Cdo/110/2011). Rozhodnutie o zmene zodpovednostného režimu má byť preto vyhradené na výnimočné situácie za existencie mimoriadnych okolností.

36. V preskúmvanej veci súdy založili svoj záver o spoločnej zodpovednosti žalovaných 1/ a 3/ - s poukazom na ich viazanosť právoplatným rozhodnutím príslušného orgánu o tom, že bol spáchaný trestný čin postihnutelný podľa osobitných predpisov a o tom, kto ho spáchal (§ 193 CSP) - na výsledkoch trestného konania, kde v trestnom rozkaze a následne právoplatnom rozsudku v konaní sp. zn. 3T/88/2013, obaja žalovaní 1/ a 3/ boli právoplatne odsúdení za zločin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, a to na rovnakom skutkovom základe, pričom úmyselne spôsobili škodu na vozidle žalobkyne, ktoré bolo pri skutku neopraviteľne poškodené. Z dokazovania vykonaného v trestnom konaní podľa ich názoru nevyplývalo, kto a v akom rozsahu z páchatel'ov daného skutku spôsobil škodu na motorovom vozidle vo vlastníctve žalobkyne, ale vyplývalo to, že sa na takomto skutku obaja dohodli, rozhodli sa ho spáchať spoločne, a to úmyselným, vopred premysleným konaním, ktorým spôsobili škodu na majetku žalobkyne spočívajúcu v neopraviteľnom poškodení motorového vozidla vo vlastníctve žalobkyne, za ktorú zodpovedajú s ohľadom na spolupáchateľstvo spoločne a nerozdielne. Nižšie súdy zohľadnili aj výrok trestného súdu, kde bola stanovená práve solidárna zodpovednosť.

37. Dovolací súd po preskúmaní napadnutých rozhodnutí dospel k záveru, že meritórne posúdenie veci a myšlienkový proces, ktorý predchádzal dosiahnutiu tam obsiahnutých záverov nižšími súdmi, sa neprieči vyššie prezentovaným všeobecným interpretačným východiskám predmetných ustanovení. Z napadnutých rozhodnutí vyplývajú právne úvahy súvisiace aj s možnosťou aplikácie delenej zodpovednosti podľa § 438 ods. 2 OZ, pričom je zrejmé, že súdy nevzhládli prítomnosť takých mimoriadnych okolností, ktoré by ich primäli k uplatneniu výnimočného pravidla v zmysle § 438 ods. 2 OZ. Podľa dovolacieho súdu nižšie súdy v okolnostiach skúmanej veci primerane aplikovali § 193 CSP a z neho vyplývajúcu viazanosť súdu rozhodujúceho v občianskoprávnom konaní o náhrade škody spôsobenej trestným činom právoplatným odsudzujúcim rozsudkom trestného súdu (jeho výrokovou časťou), a to vo vzťahu k všetkým skutočnostiam, ktoré boli podmienkou odsúdenia páchatel'ov za tento trestný čin. Úvahy nižších súdov o spoločnej zodpovednosti nevykazujú znaky arbitrárnosti, a preto s ohľadom na zákonný účel a s ním spojené mantinely dovolacieho prieskumu bolo nevyhnutné dospieť záveru o vecnej správnosti napadnutých rozhodnutí.

38. Vzhľadom na všetko vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že podané dovolanie (I.) žalovaného 1/ nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

II.

39. V ďalšom pristúpil dovolací súd k posúdeniu či je prípustné dovolanie žalobkyne. Po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že aj dovolanie žalobkyne je potrebné zamietnuť.

40. Pokiaľ žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala, že odvolací súd porušil jej právo na riadne odôvodnenie, dovolací súd poukazuje na body 20.-21. tohto rozsudku, kde je jasne konštatované, že odvolací súd sa dôsledne vysporiadal aj s odvolacími námietkami žalobkyne, najmä ohľadom nedostatku pasívnej legitímácie žalovanej 2/ v spore. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí neopomenul vziať do úvahy žiadnu z (rozhodných) namietaných skutočností v odvolaní (odvolaniach), či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, z jeho odôvodnenia je zrejmé, z akých dôvodov sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie v otázke pasívnej legitímácie žalovanej 2/. Dovolací súd opätovne prízvukuje, že za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že strana sporu sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. So zreteľom na uvedené dovolací súd uzatvára, že žalobkyňa neopodstatnene vytýka, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom porušil jej právo na spravodlivý proces, a preto nemožno prípustnosť dovolania žalobkyne vyvodiť z ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

41. Žalobkyňa ďalej zdôvodnila svoje dovolanie poukazom na § 421 ods. 1 písm. a), resp. b) CSP. Uviedla, že odvolací súd nesprávne posúdil otázku výkladu pojmu „náhodnej udalosti“ v súvislosti s poistným plnením. Na základe tejto argumentácie spochybňovala záver súdu o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 2/.

42. Podľa § 788 ods. 1 OZ sa poistnou zmluvou poistiteľ zaväzuje poskytnúť v dojednanom rozsahu plnenie, ak nastane náhodná udalosť v zmluve bližšie označená a fyzická alebo právnická osoba, ktorá s poistiteľom poistnú zmluvu uzavrela, je povinná platiť poistné.

43. Dovolací súd sa plne stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, ktoré považuje aj v tejto otázke za vecne správne. Na zdôraznenie jeho správnosti dodáva, že všeobecná právna úprava poistenia ako právneho pomeru, založeného poistnou zmluvou, ktorou sa zaväzuje poistiteľ poskytnúť v dojednanom rozsahu plnenie, ak nastane náhodná udalosť v zmluve bližšie označená a poistenec platiť poistné (§ 788 a nasl. OZ) i osobitná úprava poistenia majetku (§ 806 a nasl. OZ) predpokladá, že podrobnejšia úprava práv a povinností účastníkov tohto pomeru bude v konkrétnom prípade obsiahnutá v poistných podmienkach, ktoré tvoria súčasť poistnej zmluvy. Poistné podmienky pri poistení majetku majú preto konkretizovať a špecifikovať, ktoré veci sa poisťujú, z ktorých poistných udalostí vznikne právo na plnenie, aké sú prípady výluky z poistenia, majú tiež detailnejšie upraviť rozsah a splatnosť poistného plnenia, dĺžku poistného obdobia, výšku poistného, spôsob jeho platenia a čas platnosti poistnej zmluvy. Poistné podmienky ustanovujú okrem iného, ako má byť určená výška plnenia poisťovateľa, ak dôjde v dôsledku poistnej udalosti k poškodeniu, zničeniu, odcudzeniu, prípadne strate poistenej veci. Ide o plnenie na základe poistnej zmluvy, nie o náhradu škody a preto pre plnenie poisťovateľa platia jedine ustanovenia zmluvných podmienok. Uvedené je odrazom princípu zmluvnej voľnosti pri uzatváraní poistnej zmluvy, danej ustanovením § 2 ods. 3 OZ, ktoré umožňuje zmluvným stranám upraviť si vzájomné pomery tak, aby to čo najlepšie vyhovovalo ich potrebám a záujmom. Zákonná úprava záväzkového práva ponecháva účastníkom zmluvných vzťahov pomerne veľkú voľnosť pri zmluvnej úprave vzájomných práv a povinností. Zodpovedá to princípu autonómie konania subjektov práva, ktorý vytvára priestor pre čo najširšie uplatnenie sebarealizácie jednotlivca pri uspokojovaní jeho právom chránených potrieb a záujmov v demokratickej spoločnosti.

44. V prejednávanom prípade vyplynulo z vykonaného dokazovania (ktorým je dovolací súd viazaný - § 442 CSP), že žalobkyňa a žalovaná 2/ (jej právny predchodca) si v poistnej zmluve (havarijné poistenie motorového vozidla zo dňa 18. decembra 2008) dohodli základné poistenie pre prípad poistného rizika - havária a živel a doplnkové poistenie - pre prípad odcudzenia vozidla, pričom poistné podmienky, ktoré by mali byť súčasťou zmluvy a mali by konkretizovať a špecifikovať, z ktorých poistných udalostí vznikne právo na plnenie a aké sú prípady výluky z poistenia, neboli súčasťou súdneho spisu. Za účelom posúdenia, či sporná udalosť spočívajúca v havárii poisteného nákladného vozidla DAF FA je krytá povinnosťou poisťovateľa poskytnúť poistné plnenie, tak súdy mohli vychádzať (a napokon správne aj vychádzali) zo zákonného ustanovenia § 788 ods. 1 OZ, podľa ktorého poistiteľ poskytne plnenie, ak nastane náhodná udalosť v zmluve bližšie určená, teda v danom prípade náhodná udalosť havárie

motorového vozidla.

45. Poistná udalosť je definovaná ako náhodná udalosť, čo činí náhodnosť základným atribútom poistnej udalosti. Poistovacia prax používa ustálený výklad, podľa ktorého sa za náhodnú udalosť považuje každá udalosť, o ktorej účastníci poistenia dôvodne predpokladajú, že môže nastať, v čase dojednania poistenia však nevedia, kedy sa tak stane, prípadne, či sa tak vôbec stane (požiar, povodeň, havária motorového vozidla, úraz občana). V právnej teórii panuje v otázke úmyselného spôsobenia poistnej udalosti (či lepšie povedané udalosti, ktorú by v prípade prítomnosti prvku náhodnosti spadala do kategórie poistnej udalosti) jednotný názor, a síce, že takáto udalosť poistnou udalosťou nie je (porov. Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník II., § 451 - 880. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 2972-2991).

46. V predmetnej veci na základe rozsiahleho znaleckého dokazovania v trestnom konaní bolo preukázané, že havária vozidla DAF FA nebola udalosťou náhodnou, ale došlo k nej po predchádzajúcej vzájomnej dohode medzi žalovaným 1/ a žalovaným 3/, ktorí zinscenovali dopravnú nehodu medzi osobným motorovým vozidlom zn. AUDI A4 a nákladným motorovým vozidlom DAF FA, čo vyplynulo aj z právoplatných rozhodnutí v trestnom konaní. Keďže žalobkyňa v danom prípade nepreukázala, že poistná zmluva uzatvorená s právnym predchodcom žalovanej 2/ predpokladá jej právo na plnenie v prípade spôsobenej havárie úmyselným konaním treťou osobou (pre takýto prípad sa v poistovacej praxi dojednáva poistenie proti vandalizmu - pozn. dovolacieho súdu), vychádzajúc z vyššie prezentovaných interpretačných premís, poisťovní v danom prípade nevnikli povinnosť poskytnúť poistné plnenie, z ktorého dôvodu záver súdov o nedostatku pasívnej legitímácie žalovanej 2/ možno nepochybné považovať za správny.

47. Dovolací súd preto dospel k záveru, že podané dovolanie (II.) žalobkyne nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

48. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že úspešným žalovaným 2/ a 3/ v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) v záujme rozumného usporiadania procesných nárokov strán v súlade so zásadou procesnej ekonomie (článok 4 ods. 2 v spojení s článkom 17 Základných princípov CSP) náhradu trov dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že im v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, ani im nevyplývajú z obsahu spisu (R 72/2018).

49. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.